

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

16 ноември 2017 година*

„Обжалване — Арбитражна клауза — Шеста рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (2002—2006 г.) — Възстановяване на част от изплатените на жалбоподателя суми — Неустойки“

По дело C-250/16 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 2 май 2016 г.,

Ludwig-Bölkow-Systemtechnik GmbH, установено в Отобрун (Германия), за което се явява M. Núñez Müller, Rechtsanwalt,

жалбоподател,

като другата страна в производството е

Европейска комисия, за която се явяват T. Maxian Rusche и F. Mogo, в качеството на представители,

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: A. Borg Barthet (докладчик), изпълняващ функциите на председател на състава, M. Berger и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: M. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: немски.

Решение

- 1 С жалбата си Ludwig-Bölkow-Systemtechnik GmbH иска да бъде отменено решението на Общия съд на Европейския съюз от 19 февруари 2016 г., Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Комисия (T-53/14, непубликувано, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2016:88), с което Общият съд уважава частично иска му за установяване, от една страна, на това, че Европейската комисия няма право да иска от него да възстанови авансови плащания, направени на основание на три договора, и от друга страна, че ищецът не дължи неустойки на Комисията.

Обстоятелствата по спора

- 2 Обстоятелствата по спора, са описани в точки 1—19 от обжалваното съдебно решение, както следва:
 - „1 Съгласно Регламент (ЕО) № 2321/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2002 година относно правилата за участие на предприятия, изследователски центрове и университети, както и за разпространяването на резултатите от изследванията при изпълнението на Шестата рамкова програма на Европейската общност (2002—2006 г.) (ОВ L 355, [2002 г.], стр. 23) и в рамката, определена с Решение № 1513/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2002 година относно Шестата рамкова програма на Европейската общност за изследвания, технологично развитие и демонстрации, допринасящи за създаването на европейско изследователско пространство и иновации (2002—2006 г.) (ОВ L 232, [2002 г.], стр. 1), Комисията на Европейските общности сключва, наред с други страни, три договора за предоставяне на безвъзмездни средства с ищеца [Ludwig-Bölkow-Systemtechnik] — консултантско предприятие по технологични и стратегически въпроси, което осъществява дейността си главно в областта на електроенергията, мобилността и устойчивостта.
 - 2 В рамките на първия договор, съответстващ на проект, озаглавен „Development of a harmonised „European Hydrogen Energy Roadmap“ by a balanced group of partners from industry, European regions and technical and socio-economic scenario and modelling experts“ (разработване на хармонизирана „европейска пътна карта на водородната енергия“ от балансирана група, съставена от партньори от промишлеността, от европейски региони и от експерти по технически и социално-икономически сценарии и по моделиране) (наричан по-нататък „проектът HyWays“), както и на втория договор, съответстващ на проект, озаглавен „Handbook for Approval of Hydrogen Refuelling Stations“ (наръчник за одобряване на станции за зареждане с водород) (наричан по-нататък „проектът HyApproval“), ищецът действа в качеството на координатор. Що се отнася до третия договор, съответстващ на проекта „Harmonisation of Standards and Regulations for a sustainable Hydrogen and Fuel Cell Technology“ (хармонизиране на стандартите и регламентите за устойчива технология за водород и горивни клетки) (наричан по-нататък „проектът HarmonHy“), ищецът е само един съдоговорител от консорциума.
 - 3 Съгласно член 12 от всеки от договорите спрямо тези договори се прилага белгийското право.
 - 4 Член 13 от посочените договори предвижда арбитражна клауза, която уточнява, че единствено Общият съд е компетентен при спорове между Комисията и договарящите страни, отнасящи се до валидността, тълкуването и прилагането на посочените договори.
 - 5 Общите условия, които съгласно член 14 от всеки от тези договори са неразделна част от тях, съдържат първа част, отнасяща се по-специално до изпълнението на разглежданите проекти, прекратяването на договорите и отговорността (точки II.2—II.18), втора част,

отнасяща се до финансовите разпоредби и до проверките, одитите, възстановяванията и санкциите (точки II.19—II.31), и трета част, отнасяща се до правата на интелектуална собственост (точки II.32—II.36).

- 6 Точка II.19, параграф 1 от общите условия определя допустимите разходи, които подлежат на финансиране от Европейския съюз, и гласи следното:
„Допустимите разходи за изпълнение на проекта трябва да отговарят на следните условия:
 - a) да са действителни, икономически обосновани и необходими за изпълнението на проекта;
 - b) да бъдат определени в съответствие с обичайните счетоводни принципи на съдоговорителя;
 - c) да бъдат направени през срока на изпълнение на проекта, така както той е определен в член 4, параграф 2 [...];
 - d) да бъдат записани в счетоводството на съдоговорителя, който ги е направил, най-късно до датата на изготвяне на одиторската заверка, предвидена в член II.26. Счетоводните процедури, използвани за записване на разходите и приходите, трябва да съответстват на счетоводните правила на държавата, в която е установен съдоговорителят, и да позволяват пряко съпоставяне на разходите и приходите, направени при изпълнението на проекта и съвместните декларации за цялостната дейност на съдоговорителя [...].“
- 7 Точка II.19, параграф 2, букви а)—h) от общите условия сочи осем категории недопустими разходи. Точка II.19, параграф 2, буква и) добавя, че са недопустими всички разходи, които не отговарят на условията, установени в параграф 1.
- 8 Точки II.20 и II.21 от общите условия определят два вида допустими разходи при условията, предвидени в точка II.19, а именно, първо, преките разходи, които могат да бъдат пряко отнесени към проектите, и второ, непреките разходи, които не могат да бъдат пряко отнесени към проектите, но могат да бъдат установени и обосновани от счетоводната система на съдоговорителя като извършени във връзка с преките разходи.
- 9 Точка II.22, параграф 1 от общите условия предвижда три модела за деклариране на разходите, сред които модела на пълните разходи, използван от съдоговорителите за отнасяне към проекта на допустимите преки и непреки разходи, и модела на пълните разходи при фиксирана ставка, използван от съдоговорителите за отнасяне към проекта на допустимите преки разходи и фиксирана ставка за непреките разходи. Тази фиксирана ставка се равнява на 20 % от всички преки разходи, с изключение на разходите по договори за подизпълнение, и трябва да покрие всички непреки разходи, направени по проекта от съдоговорителя.
- 10 Точка II.24, параграф 2, втора алинея от общите условия предвижда, че финансовата помощ от Съюза не може да бъде източник на печалба за съдоговорителите.
- 11 Съгласно точка II.29, параграф 1 от общите условия във всеки момент от срока на договора и до изтичането на пет години след приключването на проекта Комисията може да извършва одити. Тези одити могат да обхващат научни, финансови, технически или други аспекти, като например принципите на счетоводство и управление, свързани с надлежното изпълнение на проекта и на договора.

12 Точка II.30 от общите условия гласи следното:

„Съдоговорителите се съгласяват, че за да защити финансовите си интереси, [Съюзът] има право, наред с предвидените в настоящия договор други мерки, да търси неустойка от съдоговорителя, чиито разходи са се оказали прекомерни и който в резултат на това е получил недължима финансова помощ от [Съюза]. Освен че дължи неустойка, съдоговорителят следва да върне и недължимо получената финансова помощ.

1. Размерът на неустойката е пропорционален на прекомерния разход и на недължимата част от помощта на [Съюза]. Размерът на неустойката се изчислява по следната формула:

Неустойка = недължимо получена финансова помощ × (прекомерен разход/общо поискана сума)

При изчисляването на неустойката се взема предвид само периодът, за който се отнася помощта [на Съюза], искана от съдоговорителя за този период. Неустойката не се изчислява спрямо цялата помощ [на Съюза].

2. С препоръчано писмо с обратна разписка Комисията уведомява за искането си за плащане съдоговорителя, който според нея дължи неустойка. Съдоговорителят разполага с 30 дни, за да отговори на направеното от [Съюза] искане за неустойка.
 3. Редът за връщане на недължимо получена финансова помощ и за заплащане на неустойка се определя в съответствие с точка II.31.
 4. Комисията има право да иска обезщетение за всеки прекомерен разход, установен след изтичането на договора, в съответствие с разпоредбите на параграфи 1—6.
 5. Разпоредбите на този член не са пречка Комисията да наложи на неизправния съдоговорител административните или финансовите санкции, предвидени във Финансовия регламент, или [Съюзът] и другите съдоговорители да използват гражданскоправните способности за защита, с които разполагат. Освен това посочените разпоредби не изключват наказателното преследване от страна на органите на държавите членки.
 6. Освен това, както предвижда Финансовият регламент, на съдоговорителя, за когото е установено, че сериозно е нарушил договорните си задължения, може да бъде наложена финансова санкция в размер между 2 % и 10 % от финансовата помощ, която е получил от [Съюза]. В случай на повторност през петте години, следващи първото изпълнение, процентът може да бъде от 4 до 20“.
- 13 През февруари 2008 г. в приложение на точка II.29 от общите условия Комисията извършва одит за надлежното изпълнение на спорните договори.
- 14 На 17 март 2011 г. Комисията изпраща на ищеца проект на одиторския доклад. С писма от 21 и 22 април 2011 г. ищецът изразява становище по посочения проект.
- 15 На 25 юли 2011 г. Комисията изпраща на ищеца окончателния одиторски доклад. В доклада се стига до извода, че ищецът е завишил прекалено допустимите си разходи за персонал. Освен това според доклада разходите за изследвания неправилно били квалифицирани като управленски разходи. Накрая, не били декларирани лихви върху авансови плащания на обща стойност 1 707,40 EUR.
- 16 Комисията информира ищеца, че ще му изпрати дебитни известия за трите договора, чието изпълнение е приключило към тази дата и по които е изплатена цялата финансова помощ от Съюза.

- 17 От 10 август 2011 г. до 11 ноември 2013 г. ищецът и Комисията си разменят писма, с които изразяват противоположни становища относно заключенията на окончателния одиторски доклад.
- 18 На 9 декември 2013 г. Комисията изпраща на ищеца няколко дебитни известия. От тях следва, че сумата, която трябва да се възстанови на Комисията, възлиза на 218 539,62 EUR по проект НуWays, 75 407,06 EUR по проект НуApproval и 47 128,39 EUR по проект HarmonНу. Освен това в приложение на точка II.30 от общите условия Комисията иска от ищеца неустойка, а именно 60 402,30 EUR по проект НуWays, 11 019,61 EUR по проект НуApproval и 10 002,17 EUR по проект HarmonНу.
- 19 След предявяване на иска Комисията издава в полза на ищеца кредитни известия № 3 233 150 004, № 3 233 150 005 и № 3 233 150 006 съответно за 108 753,52 EUR, 10 875,35 EUR и 23 404,88 EUR“.

Искът пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

- 3 На 20 януари 2014 г. жалбоподателят в настоящото производство предявява иск в секретариата на Общия съд, с който иска да се установи, първо, че Комисията не е изчислила разходите по трите проекта в съответствие с договорните разпоредби, второ, че в рамките на проект „НуWays“ получената от жалбоподателя финансова помощ от Съюза е в по-малък размер от посочения в двете дебитни известия, издадени от Комисията, трето, че в рамките на проект „НуApproval“ Комисията неправилно е преквалифицирала управленските разходи в разходи за проучвания, четвърто, че жалбоподателят не дължи неустойки на Комисията по трите проекта, и накрая, пето, че Комисията неправилно е издала спорните дебитни известия, тъй като жалбоподателят дължи суми, които са по-малки от посочените в тези известия.
- 4 В подкрепа на иска си в първоинстанционното производство жалбоподателят изтъква по същество четири основания. Първото основание е изведено от това, че Комисията неправилно е отказала да приеме предложения от жалбоподателя метод за изчисляване на разходите по проекта. С второто си основание жалбоподателят поддържа, че Комисията неправилно претендира, че получената от него финансова помощ по проект „НуWays“ е в размер на 604 240,79 EUR. Третото основание се отнася до неправилното преквалифициране на някои разходи, направени в рамките на договора по проект „НуApproval“. Накрая, четвъртото основание е изведено от това, че Комисията неправилно е поискала неустойка.
- 5 Що се отнася до второто и третото искане, Общият съд постановява, че липсва основание за произнасяне по същество по тези искания, тъй като, издавайки кредитни известия № 3 233 150 004 и № 3 233 150 006, Комисията е признала основателността на претенциите на жалбоподателя.
- 6 Общият съд отхвърля първото искане на жалбоподателя, свързано с метода за изчисляване на разходите по проекта. В точка 58 от обжалваното съдебно решение той приема по-специално, че Комисията правилно е отхвърлила избрания от жалбоподателя метод за регистриране на разходите, с мотива че той води до деклариране на разходи, които нито са действителни, нито икономически обосновани, нито необходими за изпълнението на проекта по смисъла на точка II.19, параграф 1, буква а) от общите условия.
- 7 Що се отнася до четвъртото искане, свързано с неустойките, Общият съд анализира въпроса дали прилагането от Комисията на точка II.30 от общите условия при обстоятелства като тези в случая е в съответствие с разпоредбите на белгийския Граждански кодекс, които уреждат използването на клаузите за неустойка. В края на този анализ той приема, че в приложение на

член 1231 от белгийския Граждански кодекс сумите, които жалбоподателят дължи като неустойки, трябва да се намалят до размер, равен на 10 % от недължимо получените от него авансови плащания.

Искания на страните

- 8 С жалбата си жалбоподателят иска от Съда:
- да отмени обжалваното съдебно решение в частта, в която Общият съд отхвърля първото и петото искане на жалбоподателя,
 - да отмени обжалваното съдебно решение в частта, в която Общият съд постановява, че дължимите от жалбоподателя неустойки се намаляват до размер, равен на 10 % от авансовите плащания, които трябва да се възстановят в рамките на проекти НуWays, НуApproval и HarmonНу, и да постанови, че жалбоподателят не дължи неустойки,
 - да отмени обжалваното съдебно решение в частта, в която Общият съд осъжда жалбоподателя да понесе направените от него съдебни разноски, и
 - да осъди Комисията да заплати съдебните разноски в производството по обжалване и в първоинстанционното производство.
- 9 Комисията иска от Съда да отхвърли жалбата и да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.
- 10 Тя поддържа, че жалбата е недопустима в частта, в която се отнася до разпределянето от Общия съд в обжалваното съдебно решение на съдебните разноски във връзка с второто и третото искане от иска в първоинстанционното производство, за които Общият съд е постановил, че липсва основание за произнасяне по същество.

По жалбата

По исканията в жалбата, отнасящи се до спорните договори

- 11 В подкрепа на жалбата си жалбоподателят изтъква пет основания, изведени съответно от липса на мотиви, от нарушаване на принципа на добросъвестност, от изопачаване на доказателствата, от нарушаване на членове 1162, 1134 и 1135 от белгийския Граждански кодекс и от грешки при прилагане на правото във връзка с прилагането на неустойки.

По първото основание

– *Доводи на страните*

- 12 С първото си основание жалбоподателят изтъква, че Общият съд не е изпълнил задължението си за мотивиране в точки 51, 55 и 58 от обжалваното съдебно решение, когато е отхвърлил използвания от жалбоподателя метод за изчисляване на почасовата ставка, с мотива че този метод води до по-големи разходи, „които нито са действителни, нито икономически обосновани, нито необходими за изпълнението на проекта“, и освен това кара Комисията да участва „в покриването на всички разходи на жалбоподателя, без никакъв анализ на връзката им с проектите“.

- 13 Жалбоподателят посочва, че съдържащите се в тези точки мотиви са неразбираеми, тъй като предпочетеното от жалбоподателя съотношение (разходи/осчетоводени работни часове) имало много по-тясна връзка с проектите, до които се отнасят договорите, отколкото използваното от Комисията съотношение [разходи/общо работни часове (осчетоводени и неосчетоводени)]. Всъщност последното съотношение включвало не само други проекти, но и всички работни часове, без връзка с проектите.
- 14 В писмената си реплика жалбоподателят посочва, че знанията, придобити в рамките на контрола на проекта и усъвършенстването, гарантират и подобряват качеството на всички проекти, включително на спорните. От това следвало, че разходите за контрол на проекта и за усъвършенстване били допустими разходи съгласно точка II.19, параграф 1 и точка II.20, параграф 1 от общите условия.
- 15 Комисията счита, че първото основание трябва да се отхвърли.

– *Съображения на Съда*

- 16 Следва да се припомни, че предвиденото в член 296 ДФЕС задължение за мотивиране представлява съществено процесуално изискване, което трябва да се разграничава от въпроса за правилността на мотивите, тъй като той спада към законосъобразността по същество на спорния акт. Всъщност мотивите на едно решение представляват формален израз на съображенията, на които се основава това решение. Ако съображенията са неправилни, се засяга материалната законосъобразност на решението, а не мотивите му, които може да са достатъчни, но да изразяват неправилни съображения. Ето защо оплакванията и доводите, с които се оспорва обосноваването на акта, са ирелевантни, когато като основание се изтъква липса или непълнота на мотивите (решение от 18 юни 2015 г., Irapatu/Съвет, C-535/14 P, EU:C:2015:407, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 17 Доколкото може да се счете, че доводите, изтъкнати от жалбоподателя в подкрепа на първото основание, имат за цел както да се оспори правилността на преценката на Общия съд относно метода за изчисляване на почасовата ставка, така и да се приеме, че в точки 51, 55 и 58 от обжалваното съдебно решение Общият съд е изложил в подкрепа на преценката си противоречиви и двусмислени мотиви, тези доводи трябва да се отхвърлят като неоснователни.
- 18 Всъщност в точки 46—48 от това решение Общият съд припомня специфичните характеристики на финансирането от Съюза, отпуснато с договори за предоставяне на безвъзмездни средства, преди да провери, в светлината на тези характеристики, дали Комисията е имала право да отхвърли приложения от жалбоподателя метод за определяне на допустимите разходи, с мотива че този метод не съответства на договорните разпоредби.
- 19 В точка 51 от това решение Общият съд посочва, че методът на изчисляване на жалбоподателя „води до изключване от изчисляването на почасовата ставка на някои отработени от сътрудниците му часове като тези, посветени на контрол на проекта, на усъвършенстване, на участие в конференции, на проучвания и на контрол на договорите с клиентите, с мотива че те не са свързани с предоставянето на услуги на всички негови възложители и следователно не подлежат на осчетоводяване“. Според Общия съд „от това следва, че базата в знаменателя е по-малка от базата, включваща всички отработени часове, и че в резултат от това почасовата ставка е по-висока“, така че, „след като се приложи към действително отработените по проекта часове, тя води до деклариране на по-големи разходи“.
- 20 В точка 55 от обжалваното съдебно решение Общият съд посочва, че „намаляването на базата за изчисляване на почасовата ставка и произтичащото от това увеличаване на размера на допустимите разходи имат за последица да накарат Комисията да участва в покриването на

всички разходи на жалбоподателя, без никакъв анализ на връзката им с проектите, финансирани от Съюза“. От това в точка 56 от посоченото решение Общият съд стига до извода, че „макар такъв подход да може да се счита за основателен при класически договор за предоставяне на услуги, [...] той е несъвместим с особеностите на разглежданите договори за предоставяне на безвъзмездни средства“.

- 21 От това следва, че Общият съд е счел, че от определящо значение е не дали приложеното от жалбоподателя съотношение е в тясна връзка с разглежданите проекти по договорите за предоставяне на безвъзмездни средства, а дали в приложение на посоченото съотношение разходите са разпределени върху всички работни часове, което гарантира, че бюджетът на Съюза не финансира разходите за контрол на проекта, за усъвършенстване, за участие в конференции, за проучвания и за контрол на договорите с клиентите.
- 22 Ето защо Общият съд не си противоречи, като в точка 58 от обжалваното съдебно решение приема, че Комисията основателно е отхвърлила възприетия от жалбоподателя метод за регистриране на разходи, с мотива че той води до деклариране на разходи, които нито са действителни, нито икономически обосновани, нито необходими за изпълнението на проекта по смисъла на точка II.19 от общите условия.
- 23 От това следва, че първото основание трябва да бъде отхвърлено.

По второто основание

– Доводи на страните

- 24 С второто си основание жалбоподателят изтъква, че като не е признал, че Комисията е нарушила общия принцип на добросъвестност, който трябва да е водещ в отношенията между институциите на Съюза, самият Общ съд е нарушил този принцип.
- 25 В рамките на първата част от второто основание жалбоподателят поддържа, че Комисията е нарушила посочения принцип, тъй като в точки II.19 и следващите от общите условия не е уточнила начина, по който съдоговорителят ѝ трябва да изчисли допустимите разходи. Той счита, че по този начин Комисията се е задоволила с това да формулира общи принципи и в точка II.19, параграф 1, буква в) от общите условия да направи препращане към обичайните счетоводни принципи на съдоговорителя. Той уточнява, че принципът на добросъвестност е част от общите принципи на правото на Съюза, установени от Съда. В това отношение той се позовава на няколко решения, сред които решения от 12 юли 1957 г., *Algera* и др./*Assemblée commune* (7/56 и 3/57—7/57, EU:C:1957:7, стр. 114 и 115) и от 29 април 2004 г., *IPK-München* и Комисия (C-199/01 P и C-200/01 P, EU:C:2004:249, т. 78).
- 26 В рамките на втората част от второто основание жалбоподателят поддържа, че като в точки 50—63 от обжалваното съдебно решение е отхвърлил предпочетения от него метод за изчисляване на почасовата ставка и като се е задоволил да приеме в точка 59 от това решение, че препращането към модела на пълните разходи не може да докаже съвместимостта на използвания от жалбоподателя метод за изчисляване с точка II.19, параграф 1, буква а) от общите условия, Общият съд също е нарушил този принцип.
- 27 Комисията поддържа, като главно искане, че второто основание трябва да се отхвърли като недопустимо, а при условията на евентуалност, че е лишено от основание.

– Съображения на Съда

- 28 Що се отнася до първата част от второто основание, изведена от нарушаване от Комисията на общия принцип на добросъвестност на правото на Съюза, следва да се констатира, че с доводите си в подкрепа на това основание жалбоподателят оспорва единствено решението на Комисията. Следователно подобни доводи, които не са насочени срещу обжалваното съдебно решение, са недопустими в рамките на производство по обжалване.
- 29 Що се отнася до втората част от второто основание, изведена от нарушаване от Общия съд на общия принцип на добросъвестност, следва да се припомни, че съгласно практиката на Съда, да се позволи на страна да изтъкне за първи път пред Съда основание, на което не се е позовала пред Общия съд, би означавало да ѝ се позволи да сезира Съда със спор с по-широк обхват от този, който е бил разгледан от Общия съд. В производството по обжалване правомощията на Съда по принцип се свеждат до проверка на преценката на Общия съд въз основа на обсъдените пред него основания. Довод, който не е бил изтъкнат в първоинстанционното производство, обаче не е ново основание, което е недопустимо в производството по обжалване, ако представлява само допълнение на вече изтъкнати доводи в рамките на основание, посочено в жалбата пред Общия съд (решение от 28 юли 2016 г., Tompa и др./Съвет и Комисия, C-330/15 P, непубликувано, EU:C:2016:601, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 30 При положение, че с втората част от второто основание жалбоподателят поддържа, че Общият съд е трябвало да признае, че Комисията е нарушила принципа на добросъвестност, трябва да се констатира, че подобни доводи не са изтъквани пред Общия съд. Следователно тези доводи са нови и трябва да се считат за недопустими.
- 31 Следователно второто основание трябва да бъде отхвърлено като недопустимо.

По третото основание

– Доводи на страните

- 32 С третото си основание жалбоподателят упреква Общия съд в изопачаване на доказателствата.
- 33 В рамките на първата част от третото основание жалбоподателят поддържа, че Общият съд е изопачил доказателствата и фактите, изтъкнати от жалбоподателя в подкрепа на доводите му, като в точки 55, 56 и 58 от обжалваното съдебно решение е приел, че приложеният от жалбоподателя метод за регистриране на разходи е довел до деклариране от последния на разходи, които не са нито действителни, нито икономически оправдани, нито необходими за изпълнението на проекти и следователно не могат да се считат за допустими за изпълнението на разглежданите проекти. В това отношение жалбоподателят уточнява, че в точка 46 от това решение Общият съд е припомнил, „че допустимите разходи не [могат] да водят до реализирането на печалба от съдоговорителя“. От една страна обаче, в рамките на първоинстанционното производство жалбоподателят твърдял, че използваният от него метод за изчисляване не е довел до реализирането на печалба, а напротив могъл е да доведе най-много до покриване на разходите му по проектите, докато методът за изчисляване на Комисията му носел значителни загуби. От друга страна, изводът по точка 58 от посоченото съдебно решение се основавал на погрешни данни, тъй като те противоречали на изложените и доказани от жалбоподателя данни.
- 34 В рамките на втората част от третото основание жалбоподателят упреква Общия съд, че без да събере доказателства относно използвания от него метод за изчисляване, е приел, че жалбоподателят е реализирал печалба и че не е налице достатъчно тясна връзка между претендираните разходи и въпросните проекти.

- 35 В рамките на третата част от третото основание жалбоподателят упреква Общия съд, че не е дал определение на израза „всички разходи“, когато в точка 55 от обжалваното съдебно решение е посочил, че методът за изчисляване на жалбоподателя е накарал Комисията да участва „в покриването на всички разходи на жалбоподателя“.
- 36 Накрая, в рамките на четвъртата част от третото основание жалбоподателят изтъква, че Общият съд е изопачил явно доводите на Комисията, тъй като в точка 61 от обжалваното съдебно решение е счел, че тълкуването на точка II.19 и следващите от общите условия е „ясно“. Тълкуването на тези условия обаче било нееднозначно и за Комисията, тъй като в числителя на съотношението за определяне на почасовата ставка тя взема предвид ту „разходите за персонал“, ту „всички разходи“.
- 37 Комисията счита, че третото основание трябва да се отхвърли.

– Съображения на Съда

- 38 Съгласно установената съдебна практика единствено Общият съд е компетентен да установява фактите — освен в случаите, когато неточността на фактическите му констатации следва от представените пред него материали по делото — и да преценява допуснатите доказателства. Следователно, освен в случай на изопачаването им, установяването на тези факти и преценката на тези доказателства не представляват правен въпрос, който в това си качество подлежи на контрол от Съда (решение от 29 октомври 2015 г., Комисия/АНКО, C-78/14 P, EU:C:2015:732, т. 22 и цитираната съдебна практика).
- 39 Когато твърди, че Общият съд е изопачил доказателства, жалбоподателят трябва в приложение на член 256 ДФЕС, член 58, първа алинея от Статута на Съда на ЕС и член 168, параграф 1, буква г) от Процедурния правилник на Съда да посочи точно кои доказателства са изопачени от Общия съд и да докаже грешките в преценката, които според него са довели до изопачаването. От друга страна, съгласно установената практика на Съда изопачаването трябва ясно да личи от материалите по делото, без да е необходимо да се прибегва до нова преценка на фактическите обстоятелства и на доказателствата (решение от 30 ноември 2016 г., Комисия/Франция и Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, т. 99 и цитираната съдебна практика).
- 40 Макар че с третото си основание жалбоподателят се позовава на изопачаване на доказателствата, трябва да се констатира, че с първата и четвъртата част, изтъкнати в подкрепа на това основание, жалбоподателят само критикува фактическите констатации, направени от Общия съд, от една страна, в точки 55, 56 и 58 от обжалваното съдебно решение, съгласно които по същество методът за изчисляване на жалбоподателя води до деклариране на разходи, които нито са действителни, нито икономически обосновани, нито необходими за изпълнението на разглежданите проект, и от друга страна, в точка 61 от това решение, съгласно които точки II.19—II.21 от общите условия са ясни. Всъщност жалбоподателят се стреми да накара Съда да извърши нова преценка на фактите в това отношение, без да посочва точно кои доказателства са били изопачени от Общия съд. Ето защо първата и четвъртата част от третото основание трябва да се отхвърлят като недопустими.
- 41 Що се отнася до втората част от това основание, Общият съд не може да бъде упрекнат, че не е събрал необходимите доказателства, тъй като задължение на жалбоподателя е да представи евентуално всички доказателства, които могат да поддържат и да подкрепят доводите му по жалбата, която е подал пред Общия съд (вж. в този смисъл определение от 30 юни 2015 г., Evropaiki Dynamiki/Комисия, C-575/14 P, непубликувано, EU:C:2015:443, т. 21).

- 42 Що се отнася до третата част от третото основание, с която жалбоподателят упреква Общия съд, че не е дал определение на израза „всички разходи“, използван в точка 55 от обжалваното съдебно решение, е достатъчно да се посочи, че това твърдение е трудно разбираемо и ирелевантно в рамките на основание, изведено от изопачаване на доказателства, тъй като то не се отнася до доказателство.
- 43 От това следва, че третото основание трябва да бъде отхвърлено отчасти като недопустимо и отчасти като неоснователно.

По четвъртото основание

– Доводи на страните

- 44 С четвъртото си основание жалбоподателят поддържа, че като в точка 61 от обжалваното съдебно решение е приел, че тълкуването на точки II.19—II.21 от общите условия е ясно, що се отнася до метода за определяне на спорните разходи, и че поради това не е необходимо да се прибегва до принципите на белгийското гражданско право, Общият съд е нарушил членове 1162, 1134 и 1135 от белгийския Граждански кодекс.
- 45 В това отношение жалбоподателят твърди, че задължение на Комисията е да уточни ясно и преди сключването на разглежданите договори начина за определяне на разходите. Той изтъква, че тъй като тези уточнения не са били направени, договорите не са прецизни по този въпрос. Следователно тези договори трябвало да се тълкуват в съответствие с посочените по-горе разпоредби на белгийското право, които предвиждат, че при съмнение в тълкуването на дадено споразумение то трябва да се тълкува в ущърб на този, който го е изготвил, и в полза на този, който е поел задължението, и че съдоговорителите са длъжни да изпълняват добросъвестно споразуменията. Според жалбоподателя Общият съд е трябвало да приеме, че предложеният от него метод за изчисляване на почасовата ставка е в съответствие с общите условия на разглежданите договори и с горепосочените разпоредби на белгийския Граждански кодекс. Той изтъква, че при тези обстоятелства Общият съд е трябвало да приеме, че спорните дебитни известия противоречат на договорите и следователно са незаконосъобразни.
- 46 В това отношение жалбоподателят поддържа също, че съгласно практиката на Съда, и по-специално решение от 26 февруари 2015 г. (Planet/Комисия, C-564/13 P, EU:C:2015:124, т. 21), тълкуването и прилагането на членове 1162, 1134 и 1135 от белгийския Граждански кодекс, като част от националното право, приложимо към договорите по силата на арбитражна клауза, е правен въпрос, който може да бъде отнесен до Съда в рамките на производство по обжалване.
- 47 Комисията поддържа, че четвъртото основание трябва да се отхвърли като недопустимо и неотнормено.

– Съображения на Съда

- 48 С четвъртото си основание жалбоподателят по същество упреква Общия съд, че в точка 61 от обжалваното съдебно решение не е приложил членове 1162, 1134 и 1135 от белгийския Граждански кодекс, с мотива че преките и непреките допустими разходи са определени ясно в точки II.19—II.21 от общите условия и поради това не е необходимо да се прибегва до принципите за тълкуване на договорите на белгийското гражданско право.
- 49 Трябва да се констатира обаче, че по този начин жалбоподателят всъщност оспорва тълкуването на точки II.19—II.21 от общите условия на договорите за предоставяне на безвъзмездни средства, чрез което Общият съд е стигнал до извода, че тези точки са ясни. Тълкуването на

договорна разпоредба от Общия съд обаче е фактически въпрос, който като такъв не подлежи на контрол от страна на Съда в производство по обжалване (вж. в този смисъл решение от 29 октомври 2015 г., Комисия/ANKO, C-78/14 P, EU:C:2015:732, т. 23).

50 От това следва, че четвъртото основание трябва да се отхвърли като недопустимо.

По петото основание

– Доводи на страните

51 С първата част от петото си основание жалбоподателят поддържа, че Общия съд не е изпълнил задължението си за мотивиране, тъй като в точка 79 от обжалваното съдебно решение е отхвърлил, без никакво друго уточнение в това отношение, като „явно неоснователни“ доводите на жалбоподателя, почиващи върху твърдяното противоречие на точка П.30 от общите условия с добрите нрави, защитени от член 1172 от белгийския Граждански кодекс.

52 С втората част от петото си основание жалбоподателят упреква Общия съд, че не е разгледал въпроса за недействителността на точка П.30 от общите условия, а според жалбоподателя тази точка нарушава членове 1172 и 1231 от белгийския Граждански кодекс. Жалбоподателят признава, че Общият съд е ограничил последиците от прилагането на точка П.30 от общите условия. За тази цел, от една страна, в точка 94 от обжалваното съдебно решение той приемал, че посочената точка не може да се прилага към самата вреда от забавяне на възстановяването на недължимите авансови плащания. От друга страна, той използвал предвидената в член 1231 от белгийския Граждански кодекс възможност за намаляване на размера на неустойката, която Комисията има право да поиска, на 10 % от стойността на подлежащите на възстановяване авансови плащания. По този начин Общият съд намалил подлежащите на възстановяване суми, запазвайки същевременно приложението в случая на точка П.30 от общите условия. Жалбоподателят изтъква, че Общият съд е трябвало да обяви недействителността на тази точка П.30, с мотива че противоречи на член 1172 от белгийския Граждански кодекс, и следователно да приеме, че жалбоподателят не дължи неустойка.

53 В това отношение жалбоподателят се позовава на установената практиката на Съда в областта на неравноправните клаузи по отношение на потребителите, съгласно която компетентната юрисдикция не може да заличава неравноправни общи условия на договор, като остави в сила само тези от тях, които са законосъобразни, а напротив, трябва да изключи приложението на неравноправните общи условия по отношение на съдоговорителите (решение от 14 юни 2012 г., Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, т. 58 и сл.). Жалбоподателят счита, че тази съдебна практика е приложима в случая, тъй като подобно на потребителите той бил по-слабата страна по договор за финансиране от страна на Съюза, на която са наложени общите договорни условия на Комисията без възможност за договарянето им.

54 Комисията счита, че петото основание трябва да се отхвърли.

– Съображения на Съда

55 Що се отнася до първата част от петото основание, изведена от липсата на мотиви, следва да се припомни, че съгласно установената съдебна практика в рамките на производство по обжалване, от една страна, Съдът проверява по-специално дали Общият съд се е произнесъл надлежно по всички изложени от жалбоподателя доводи, и от друга страна, основанието, изведено от липса на отговор от страна на Общият съд на доводи, изтъкнати пред първата инстанция, означава по същество да се твърди нарушение на задължението за мотивиране, което произтича от член 36 от Статута на Съда на Европейския съюз, приложим за Общият съд по силата на член 53,

първа алинея от същия статут и от член 117 от Процедурния правилник на Общия съд (решение от 11 май 2017 г., *Dyson/Комисия*, C-44/16 P, EU:C:2017:357, т. 37 и цитираната съдебна практика).

- 56 В това отношение съгласно установената практика на Съда задължението за мотивиране на Общия съд не го задължава да направи изложение, което да следва изчерпателно и едно по едно всички логически разсъждения, направени от страните по спора, и следователно мотивите на Общият съд могат да бъдат имплицитни, при условие че позволяват на заинтересованите лица да се запознаят с причините, поради които Общият съд не е уважил доводите им, а на Съда — да разполага с достатъчно елементи, за да упражни своя контрол (решение от 11 май 2017 г., *Dyson/Комисия*, C-44/16 P, EU:C:2017:357, т. 38 и цитираната съдебна практика).
- 57 В случая в точка 79 от обжалваното съдебно решение Общият отхвърля като явно неоснователни доводите на жалбоподателя, почиващи върху твърдяното противоречие на точка II.30 от общите условия с добрите нрави, защитени от член 1172 от белгийския Граждански кодекс. Така той просто отхвърля тези доводи, без да посочва никакво съображение в подкрепа на преценката си.
- 58 Макар да е вярно, че твърдението на жалбоподателя е отхвърлено като „явно“ неоснователно, все пак отхвърлянето на довод на жалбоподателя, колкото и явно неоснователен да е той, не освобождава Общия съд от задължението му да мотивира решението си. Следователно преценката на Общия съд е опорочена от непълнота на мотивите, която в случая обаче не може да доведе до отмяна на обжалваното съдебно решение.
- 59 Всъщност, както посочва Общият съд в точка 76 от обжалваното съдебно решение, анализът на четвъртото искане, свързано с неустойката, изисква да се установи дали приложеното от Комисията по този въпрос при обстоятелства като тези в случая е в съответствие с разпоредбите на белгийския Граждански кодекс, които уреждат използването на клаузите за неустойка. След като приложимото към спорните договори белгийско право предвижда използването на тези клаузи и след като съгласно член 1229 от белгийския Граждански кодекс и както припомня Общият съд в точки 81 и 82 от обжалваното съдебно решение, такава клауза за неустойка представлява обезщетение за забавеното изпълнение или неизпълнението на основното задължение, предвидената в точка II.30 от общите условия клауза за неустойка следователно не може да се счита за незаконосъобразна или за противоречаща на добрите нрави.
- 60 Що се отнася до втората част от петото основание, следва да се констатира, че тя се опира на схващането, че членове 1172 и 1231 от белгийския Граждански кодекс са били нарушени.
- 61 Както следва обаче от анализа на първата част от петото основание, Общият съд не е нарушил член 1172 от белгийския Граждански кодекс. Що отнася до член 1231 от посочения кодекс, е достатъчно да се припомни, както правилно посочва Общият съд в точка 90 от обжалваното съдебно решение, че тази разпоредба не поставя условия за валидността на клаузата за неустойка, а позволява на съда да намали исканата от кредитора сума, когато тя очевидно надхвърля сумата, която страните могат да определят за поправяне на вредите, произтичащи от неизпълнението на съответния договор.
- 62 Освен това, що се отнася до довода, изведен от решение от 14 юни 2012 г., *Banco Español de Crédito* (C-618/10, EU:C:2012:349), за да се поддържа, че Общият съд е трябвало да обяви неприложимостта на точка II.30 от общите условия, трябва да се констатира, че той е изтъкнат за пръв път пред Съда и че трябва да се отхвърли по същите съображения като изложените в точка 29 от настоящото решение.
- 63 От това следва, че петото основание не може да бъде уважено.

По исканията в жалбата, отнасящи се до съдебните разноски в първоинстанционното производство

- 64 Жалбоподателят иска да се отмени точка 4 от диспозитива на обжалваното съдебно решение в частта, в която Общият съд го осъжда да понесе направените от него съдебни разноски, включително за второто и третото искане от иска в първоинстанционното производство, във връзка с които Общият съд е постановил, че липсва основание за произнасяне по същество.
- 65 Следва да се припомни, че съгласно член 58, втора алинея от Статута на Съда на Европейския съюз „размерът на присъдените разноски или страната, на която се възлагат, не подлежат на отделно обжалване“. Освен това според установената съдебна практика в случаите, когато всички други основания за обжалване пред Съда са били отхвърлени, исканията във връзка с твърдяната неправилност на решението на Общия съд в частта за съдебните разноски трябва да се отхвърлят като недопустими в приложение на тази разпоредба (вж. по-специално определение от 16 септември 2005 г., *Schmoldt и др./Комисия*, C-342/04 P, непубликувано, EU:C:2005:562, т. 65 и цитираната съдебна практика).
- 66 От това следва, че тъй като всички други основания за обжалване пред Съда са отхвърлени, исканията във връзка с твърдяната неправилност на решението на Общия съд в частта за съдебните разноски трябва да се обявят за недопустими.
- 67 От всички изложени съображения следва, че жалбата трябва да се отхвърли изцяло.

По съдебните разноски

- 68 Съгласно член 138, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда, който се прилага по отношение на производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от този правилник, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждането на жалбоподателя и последният е загубил делото, той трябва да бъде осъден да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

- 1) Отхвърля жалбата.**
- 2) Осъжда Ludwig-Bölkow-Systemtechnik GmbH да заплати съдебните разноски.**

Подписи